НОВАЯ ЭРА НАУКИ И ЗНАНИЙ
МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ
global-science-review.com
editor@global-science-review.com

BOSHLANG‘ICH TA’LIMDA MILLIY QADRIYATLAR VA ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALAR INTEGRATSIYASI.

Интеграция национальных ценностей и современных педагогических технологий в начальное образование.

The integration of national values and modern pedagogical technologies in primary education.

Saidova Dilnoza Maripovna
Farg‘ona viloyati Pedagogik
mahorat markazi dotsenti
dilnozasaidova1385@gmail.com
SaidovaDM+998905841385
orcid.org 0009-0006-7249-2819

Annotatsiya. Ushbu maqolada boshlang‘ich ta’lim jarayonida milliy qadriyatlar va zamonaviy pedagogik texnologiyalar integratsiyasining mazmun-mohiyati, pedagogik ahamiyati hamda ta’lim-tarbiya samaradorligini oshirishdagi o‘rni yoritilgan. Shuningdek, o‘quvchilarda milliy o‘zlikni anglash, vatanparvarlik, insonparvarlik, kattalarga hurmat, kichiklarga izzat, odob-axloq va ma’naviy fazilatlarni shakllantirishda milliy qadriyatlardan samarali foydalanish masalalari tahlil qilingan. Dars jarayonida interfaol metodlar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, innovatsion yondashuvlar hamda milliy tarbiya vositalarini uyg‘unlashtirish imkoniyatlari ochib berilgan. Milliy qadriyatlarni zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida o‘qitish boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining bilim olishga bo‘lgan qiziqishini oshirish, mustaqil fikrlash qobiliyatini rivojlantirish va ma’naviy-axloqiy tarbiyasini mustahkamlashga xizmat qilishi asoslab berilgan.

Аннотация. В данной статье рассматриваются сущность, педагогическое значение и роль интеграции национальных ценностей и современных педагогических технологий в процесс начального образования

для повышения эффективности обучения. Также анализируются вопросы эффективного использования национальных ценностей в формировании у учащихся национальной идентичности, патриотизма, гуманизма, уважения к старшим, уважения к младшим, нравственности и духовных качеств. Раскрываются возможности сочетания интерактивных методов, информационно-коммуникационных технологий, инновационных подходов и национальных образовательных инструментов в учебном процессе. Обосновывается, что обучение национальным ценностям с использованием современных педагогических технологий способствует повышению интереса учащихся начальной школы к обучению, развитию самостоятельного мышления и укреплению их духовно-нравственного воспитания.

Abstract. This article explores the essence and pedagogical significance of integrating national values with modern educational technologies within the primary education process, as well as its role in enhancing the effectiveness of education and upbringing. It further analyzes the effective use of national values in fostering a sense of national identity, patriotism, humanism, respect for elders, kindness toward younger ones, proper conduct, and moral virtues among students. The study highlights opportunities for harmonizing interactive methods, information and communication technologies, innovative approaches, and traditional tools of national upbringing within the classroom. It is argued that teaching national values through modern educational technologies helps increase primary school students' interest in learning, develops their capacity for independent thinking, and strengthens their spiritual and moral development.

Kalit so‘zlar: boshlang‘ich ta’lim, milliy qadriyatlar, zamonaviy pedagogik texnologiyalar, integratsiya, milliy tarbiya, ma’naviy-axloqiy tarbiya, interfaol metodlar, innovatsion ta’lim, vatanparvarlik, o‘quvchi shaxsiyati.

Ключевые слова: начальное образование, национальные ценности, современные педагогические технологии, интеграция, национальное

воспитание, духовно-нравственное воспитание, интерактивные методы, инновационное образование, патриотизм, личность ученика.

Keywords: primary education, national values, modern pedagogical technologies, integration, national upbringing, spiritual-moral upbringing, interactive methods, innovative education, patriotism, student personality.

Jadallashib borayotgan bir davrda yosh avlodni har tomonlama barkamol, bilimli, mustaqil fikrlaydigan, o‘z milliy o‘zligi va tarixiy ildizlarini chuqur anglaydigan insonlar etib tarbiyalash ta’lim tizimining eng muhim vazifalaridan biri hisoblanadi. Ayniqsa, boshlang‘ich ta’lim bosqichi inson shaxsining shakllanishida alohida o‘rin tutadi. Chunki aynan shu davrda bolaning dunyoqarashi, atrof-muhitga munosabati, axloqiy qarashlari, xulq-atvori, bilim olishga bo‘lgan qiziqishi va ijtimoiy hayotdagi dastlabki tasavvurlari shakllana boshlaydi. Shu sababli boshlang‘ich ta’lim jarayonini nafaqat bilim berishga, balki o‘quvchilarning ma’naviy-axloqiy kamolotini ta’minlashga ham yo‘naltirish zarur. Milliy qadriyatlar xalqning ko‘p asrlik tarixiy tajribasi, turmush tarzi, urf-odatlari, an’analari, axloqiy qarashlari, ma’naviy merosi va madaniyatini o‘zida mujassam etadi. Ular millatning o‘ziga xosligini namoyon etuvchi, avlodlarni bir-biriga bog‘lovchi muhim ma’naviy omillardir. O‘zbek xalqining mehmondo‘stlik, mehr-oqibat, kattalarga hurmat, kichiklarga izzat, ota-onaga ehtirom, oilaga sadoqat, qo‘ni-qo‘shnichilik, hamjihatlik, mehnatsevarlik, sabr-toqat, adolat va insonparvarlik kabi qadriyatlari yosh avlod tarbiyasida katta ahamiyat kasb etadi. Ushbu fazilatlarni boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining ongiga singdirish orqali ularda ijobiy xulq-atvor, ijtimoiy mas’uliyat va ma’naviy barqarorlikni shakllantirish mumkin. Milliy qadriyatlar ta’lim-tarbiya jarayonining mazmunini boyitibgina qolmay, o‘quvchilarning hayotiy tajribasini kengaytiradi. Bola o‘z oilasi, mahallasi, xalqining urf-odatlari va an’analari bilan tanishish orqali jamiyatdagi o‘rnini anglay boshlaydi. Bunda o‘qituvchining vazifasi milliy qadriyatlar haqida shunchaki ma’lumot berish bilan cheklanmaydi. Aksincha, ularni o‘quvchilarning kundalik hayoti, xulq-atvori,

muloqoti va amaliy faoliyati bilan bog‘liq holda tushuntirishi lozim. Masalan, kattalarga hurmat qadriyatini o‘rgatishda faqat uning mazmunini izohlash emas, balki o‘quvchilarga kattalar bilan muloqot qilish madaniyati, salomlashish odobi, suhbatdoshni tinglash, fikrini hurmat qilish kabi amaliy ko‘nikmalarni shakllantirish muhimdir.

Boshlang‘ich ta’limda milliy qadriyatlarni singdirishning samaradorligi ko‘p jihatdan o‘qituvchining pedagogik mahorati, kasbiy kompetensiyasi va ta’lim jarayonini to‘g‘ri tashkil eta olishiga bog‘liq. An’anaviy ta’limda o‘qituvchi ko‘proq bilim beruvchi, o‘quvchi esa tayyor ma’lumotlarni qabul qiluvchi sifatida namoyon bo‘lgan bo‘lsa, zamonaviy ta’lim yondashuvlarida o‘quvchi ta’lim jarayonining faol ishtirokchisi hisoblanadi. Bu esa milliy qadriyatlarni o‘rgatishda ham yangicha pedagogik yondashuvlardan foydalanishni talab etadi. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar o‘quvchilarning yosh va individual xususiyatlarini hisobga olgan holda ta’lim mazmunini samarali tashkil etish, bilimlarni ongli o‘zlashtirish, mustaqil fikrlash va amaliy ko‘nikmalarni rivojlantirish imkonini beradi. Milliy qadriyatlar va zamonaviy pedagogik texnologiyalar integratsiyasi deganda ta’lim jarayonida xalqimizning ma’naviy merosi, tarixiy tajribasi, urf-odatlari va axloqiy qarashlarini innovatsion ta’lim metodlari hamda vositalari bilan uyg‘unlashtirish tushuniladi. Bunday integratsiya ta’limning mazmuni va shaklini boyitish bilan birga, uning tarbiyaviy imkoniyatlarini ham kengaytiradi. Zamonaviy texnologiyalar yordamida milliy qadriyatlarni o‘quvchilarga sodda, tushunarli, qiziqarli va hayotiy misollar asosida yetkazish mumkin. Bunda asosiy e’tibor texnologiyaning o‘ziga emas, balki uning yordamida qanday pedagogik va tarbiyaviy natijaga erishishga qaratilishi kerak. Boshlang‘ich sinflarda ona tili va o‘qish savodxonligi fanlari milliy qadriyatlarni shakllantirish uchun keng imkoniyatlarga ega. Ushbu fanlarda xalq og‘zaki ijodi namunalari, maqollar, hikmatli so‘zlar, rivoyatlar, ertaklar, hikoyalar va milliy adabiyotimiz namoyandalarining asarlaridan foydalanish orqali o‘quvchilarning ma’naviy

dunyosini boyitish mumkin. Xalq maqollarida mujassam bo‘lgan hayotiy tajriba va axloqiy xulosalar bolalarning fikrlash doirasini kengaytiradi. Masalan, “Mehnatning tagi rohat”, “Odob bozorda sotilmas”, “Yaxshilik qil, dengizga sol” kabi maqollar orqali mehnatsevarlik, odoblilik, saxovat va ezgulik tushunchalarini izohlash mumkin. Bunda o‘qituvchi maqolning mazmunini o‘quvchilarning kundalik hayotidan olingan vaziyatlar bilan bog‘lashi, ularni mustaqil xulosa chiqarishga yo‘naltirishi maqsadga muvofiqdir.

O‘qish savodxonligi mashg‘ulotlarida badiiy asarlarni tahlil qilish orqali milliy qadriyatlarning inson hayotidagi ahamiyatini ochib berish mumkin. O‘quvchilar asar qahramonlarining xatti-harakatlarini tahlil qilish, ularning qarorlariga munosabat bildirish, voqealardan tarbiyaviy xulosa chiqarish orqali yaxshilik va yomonlik, rostgo‘ylik va yolg‘onchilik, mehribonlik va befarqlik, adolat va nohaqlik kabi tushunchalarni anglay boshlaydilar. Bu jarayonda muammoli ta’lim texnologiyasidan foydalanish samarali hisoblanadi. O‘qituvchi o‘quvchilar e’tiboriga muayyan hayotiy vaziyatni havola etib, unda qanday yo‘l tutish kerakligi haqida fikr yuritishga undaydi. Natijada o‘quvchilar tayyor xulosani qabul qilish bilan cheklanmay, mustaqil fikrlash, tahlil qilish va o‘z qarashlarini asoslash ko‘nikmalarini rivojlantiradilar.

Matematika fanida ham milliy qadriyatlarni ta’lim mazmuniga singdirish imkoniyatlari mavjud. Masalan, matematik masalalar va amaliy topshiriqlarni tuzishda milliy me’morchilik, xalq hunarmandchiligi, milliy matolar, kashtachilik, dehqonchilik, bog‘dorchilik va kundalik turmush bilan bog‘liq misollardan foydalanish mumkin. O‘quvchilar milliy naqshlardagi geometrik shakllarni o‘rganish, buyumlarning o‘lchamlarini aniqlash, turli hisob-kitoblarni bajarish orqali matematik bilimlarni o‘zlashtirish bilan birga milliy madaniyatga ham qiziqish hosil qiladilar. Bunday yondashuv fanlararo integratsiyani ta’minlab, nazariy bilimlarning hayotiy ahamiyatini ochib beradi.

Tabiiy fanlarni o‘qitishda esa ona tabiatga munosabat, ekologik madaniyat, yer va suv resurslarini asrash, o‘simlik va hayvonot dunyosini muhofaza qilish kabi qadriyatlarni shakllantirish muhimdir. Xalqimizning tabiatga ehtiyotkorona munosabatda bo‘lish, daraxt ekish, suvni tejash, yerga ishlov berish, hosilni qadrlash kabi an’analari ekologik tarbiya bilan chambarchas bog‘liq. O‘quvchilarga milliy qadriyatlar asosida tabiatni asrashning ahamiyatini tushuntirish ularning ekologik mas’uliyatini oshiradi. Zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari yordamida tabiat hodisalari, tarixiy bog‘lar, milliy bog‘lar, qadimiy obidalar va ekologik muammolar haqida ko‘rgazmali ma’lumotlar taqdim etish mumkin. Bu esa o‘quvchilarning mavzuni yaxshiroq anglashiga xizmat qiladi.

Milliy qadriyatlarni zamonaviy pedagogik texnologiyalar bilan uyg‘unlashtirishda interfaol metodlarning o‘rni ham alohida ahamiyatga ega. Interfaol ta’lim o‘quvchilarning o‘zaro muloqotini, fikr almashishini, hamkorlikda ishlashini va mustaqil qaror qabul qilishini ta’minlaydi. Ayniqsa, kichik yoshdagi o‘quvchilarda muloqot madaniyatini shakllantirish, o‘z fikrini erkin bayon qilish, boshqalarning fikrini tinglash va hurmat qilish kabi ko‘nikmalarni rivojlantirish milliy tarbiyaning muhim tarkibiy qismidir. Munozara, savol-javob, aqliy hujum, fikrlar tahlili, kichik guruhlarda ishlash va muammoli vaziyatlarni muhokama qilish kabi metodlar orqali o‘quvchilarda hamkorlik, bag‘rikenglik va o‘zaro hurmat fazilatlarini shakllantirish mumkin. Zamonaviy ta’lim jarayonida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish ham muhim pedagogik imkoniyatlarni yuzaga chiqaradi. Elektron darsliklar, multimedia materiallari, videodarslar, elektron taqdimotlar, virtual sayohatlar va raqamli ta’lim resurslari orqali milliy qadriyatlarni o‘quvchilarga yanada samarali yetkazish mumkin. Masalan, o‘quvchilarga Samarqand, Buxoro, Xiva kabi tarixiy shaharlardagi me’moriy obidalar, milliy hunarmandchilik namunalari, xalq amaliy san’ati va tarixiy meros haqida elektron materiallar namoyish etilishi ularning milliy tarixga bo‘lgan qiziqishini oshiradi. Bunday vositalar orqali o‘quvchilar o‘zlari ko‘rmagan

tarixiy maskanlar va madaniy yodgorliklar haqida tasavvur hosil qiladilar. Shu bilan birga, axborot texnologiyalaridan foydalanishda pedagogik maqsadning ustuvorligini ta’minlash zarur. Har qanday raqamli vosita ta’lim mazmunini boyitishi, o‘quvchilarning bilim olish jarayonini yengillashtirishi va tarbiyaviy maqsadga xizmat qilishi lozim. Texnologiyadan foydalanish o‘z-o‘zidan ta’lim sifatini oshirmaydi. Uning samaradorligi o‘qituvchining maqsadni to‘g‘ri belgilashi, mazmunni tanlashi, o‘quvchilarning yosh xususiyatlarini hisobga olishi va natijalarni baholay olishiga bog‘liq. Ayniqsa, boshlang‘ich sinf o‘quvchilarida raqamli vositalardan foydalanish me’yorini saqlash, ularning mustaqil o‘qish, yozish, fikrlash va jonli muloqot ko‘nikmalarini rivojlantirishga yetarli e’tibor qaratish talab etiladi.

Milliy qadriyatlar va zamonaviy pedagogik texnologiyalar integratsiyasida loyihaviy ta’lim texnologiyasi ham muhim ahamiyat kasb etadi. Loyihaviy yondashuv o‘quvchilarning muayyan mavzu yuzasidan mustaqil izlanish olib borishi, ma’lumot to‘plashi, tahlil qilishi va o‘z natijalarini taqdim etishiga imkon beradi. Masalan, “Mening oilamning qadriyatlari”, “Mahallamiz tarixi”, “O‘zbek milliy hunarmandchiligi”, “Buyuk ajdodlarimiz merosi”, “Milliy urf-odatlarimiz” kabi mavzularda kichik o‘quv loyihalarini tashkil etish mumkin. Bunda o‘quvchilar oila a’zolari bilan suhbatlashish, ota-onalaridan ma’lumot olish, suratlar va tarixiy materiallarni o‘rganish orqali o‘z bilimlarini boyitadilar. Mazkur faoliyat ularning izlanish, kuzatish, axborot bilan ishlash, fikrni ifodalash va xulosa chiqarish ko‘nikmalarini rivojlantiradi. Milliy qadriyatlarni o‘rgatishda buyuk ajdodlarimizning hayoti va ilmiy-ma’naviy merosidan foydalanish ham muhim pedagogik ahamiyatga ega. Abu Nasr Forobiy, Abu Rayhon Beruniy, Abu Ali ibn Sino, Alisher Navoiy, Mirzo Ulug‘bek, Zahiriddin Muhammad Bobur kabi allomalarimizning ilm-fan, axloq, insonparvarlik, adolat, ma’rifat va komillik haqidagi qarashlari boshlang‘ich sinf o‘quvchilari uchun tarbiyaviy manba bo‘lib xizmat qiladi. Ularning hayot yo‘li va faoliyatini o‘rganish orqali o‘quvchilarda

ilmga intilish, mehnatsevarlik, qat'iyat, vatanparvarlik va ezgulikka intilish fazilatlarini shakllantirish mumkin. Bunda tarixiy ma'lumotlarni o'quvchilarning yoshiga mos, sodda va tushunarli shaklda taqdim etish muhimdir. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida milliy qadriyatlarni o'rgatishda kompetensiyaviy yondashuvning ahamiyati ham katta. Kompetensiyaviy yondashuv o'quvchining faqat nazariy bilimga ega bo'lishini emas, balki egallagan bilimlarini kundalik hayotda qo'llay olishini nazarda tutadi. Masalan, o'quvchi hurmat, odob, mehr-oqibat va mas'uliyat haqida ma'lumotga ega bo'lishi bilan birga, ushbu fazilatlarni o'z xatti-harakatida namoyon eta olishi kerak. Demak, milliy qadriyatlarni o'zlashtirish jarayoni bilim, ko'nikma, malaka va shaxsiy munosabatning yaxlitligini ta'minlashi lozim. Bu esa ta'lim va tarbiyaning uzviyligini mustahkamlaydi.

Boshlang'ich ta'limda milliy qadriyatlarni shakllantirishning yana bir muhim jihati oilaviy tarbiya bilan maktab tarbiyasining o'zaro hamkorligini ta'minlashdir. Bola dastlabki axloqiy tushunchalarni oilada egallaydi. Ota-onaning muomalasi, oiladagi o'zaro hurmat, mehr-oqibat, mehnatga munosabat va kundalik odatlar bolaning shaxs sifatida shakllanishiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Maktab esa ushbu tarbiyaviy ta'sirni tizimli ravishda davom ettiradi va boyitadi. Shu sababli o'qituvchi ota-onalar bilan hamkorlikni yo'lga qo'yishi, milliy qadriyatlarni oilada ham izchil davom ettirishga e'tibor qaratishi zarur. Ota-onalar yig'ilishlari, ma'naviy-ma'rifiy suhbatlar, oilaviy tarbiya mavzusidagi tavsiyalar va hamkorlikdagi ta'limiy tadbirlar bu borada samarali vosita bo'lib xizmat qiladi. Milliy qadriyatlarni zamonaviy ta'lim texnologiyalari bilan integratsiyalashda o'quvchilarning individual va yosh xususiyatlarini hisobga olish ham muhimdir. Boshlang'ich sinf yoshidagi bolalar ko'proq aniq tasavvurlar, hayotiy misollar, obrazli ifodalar va amaliy kuzatishlar orqali bilimlarni o'zlashtiradilar. Shu sababli murakkab axloqiy tushunchalarni sodda misollar bilan tushuntirish, mavzularni kundalik hayot bilan bog'lash va o'quvchilarning shaxsiy tajribasiga tayanish zarur. Masalan, mehr-oqibat

tushunchasini o‘rgatishda oila a’zolariga yordam berish, do‘stlariga ko‘maklashish, ehtiyojmand insonlarga e’tibor ko‘rsatish kabi vaziyatlardan foydalanish mumkin. Bunday yondashuv o‘quvchilarda qadriyatlarning mazmunini chuqurroq anglash imkonini yaratadi. O‘qituvchining shaxsiy namunasi milliy tarbiyaning eng ta’sirchan omillaridan biridir. O‘qituvchi o‘zining odobi, muomalasi, adolatliligi, mas’uliyati, bilimga munosabati va kasbiy madaniyati bilan o‘quvchilarga namuna bo‘lishi kerak. Agar pedagog o‘quvchilardan o‘zaro hurmatni talab qilsa-yu, o‘zi ularning fikrini tinglamasa yoki ularga nisbatan adolatsiz munosabatda bo‘lsa, tarbiyaviy ta’sir samarali bo‘lmaydi. Shuning uchun milliy qadriyatlarni o‘rgatish jarayonida o‘qituvchining nutq madaniyati, pedagogik etikasi, kasbiy mas’uliyati va insoniy fazilatlari alohida ahamiyat kasb etadi. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar qanchalik rivojlangan bo‘lmasin, o‘qituvchi shaxsining tarbiyaviy ta’sirini to‘liq almashtira olmaydi.

Milliy qadriyatlar va zamonaviy pedagogik texnologiyalar integratsiyasi o‘quvchilarda milliy va umuminsoniy qadriyatlar uyg‘unligini shakllantirishga ham xizmat qiladi. Milliy qadriyatlarni o‘rgatish boshqa xalqlarning madaniyati va an’analarini inkor etish degani emas. Aksincha, o‘z xalqining tarixini, tilini, madaniyatini va ma’naviy merosini chuqur bilgan o‘quvchi boshqa xalqlarning qadriyatlariga ham hurmat bilan munosabatda bo‘lishni o‘rganadi. Bag‘rikenglik, tinchliksevarlik, inson huquqlarini hurmat qilish, adolat, hamkorlik va o‘zaro tushunish kabi umuminsoniy fazilatlar milliy tarbiya mazmuni bilan uyg‘un holda rivojlantirilishi lozim. Bu esa o‘quvchilarning keng dunyoqarashga ega, zamonaviy jamiyat talablariga mos va ma’naviy jihatdan yetuk shaxs bo‘lib voyaga yetishiga yordam beradi. Ta’lim jarayonida milliy qadriyatlarni o‘rgatishning samaradorligini aniqlashda faqat o‘quvchilarning nazariy bilimlarini baholash bilan cheklanib qolmaslik kerak. Ularning kundalik xulq-atvori, muloqot madaniyati, jamoada o‘zini tutishi, boshqalarga munosabati, mas’uliyat hissi va mustaqil qaror qabul qilish qobiliyati ham e’tiborga olinishi lozim. Baholash jarayonida kuzatish, suhbat, o‘z-

o‘zini baholash, amaliy topshiriqlar va taqdimotlardan foydalanish mumkin. Bunday yondashuv o‘quvchining nafaqat bilim darajasini, balki ma’naviy-axloqiy rivojlanish dinamikasini ham aniqlashga imkon beradi. Shu bilan birga, tarbiyaviy natijalarni baholashda o‘quvchining shaxsiy xususiyatlari va rivojlanish sur’atlarini hisobga olish muhimdir. Milliy qadriyatlarni zamonaviy pedagogik texnologiyalar bilan uyg‘unlashtirish jarayonida ayrim muammolar ham uchraydi. Jumladan, o‘quv materiallarida milliy qadriyatlarning yetarlicha yoritilmasligi, ayrim pedagoglarning innovatsion texnologiyalardan foydalanish bo‘yicha amaliy tajribasi cheklanganligi, raqamli ta’lim resurslarining mazmun va sifat jihatidan bir xil emasligi, oila va maktab hamkorligining yetarli darajada yo‘lga qo‘yilmaganligi shular jumlasidandir. Ba’zan zamonaviy texnologiyalardan foydalanishning o‘zi asosiy maqsadga aylanib, uning tarbiyaviy mazmuni ikkinchi o‘ringa tushib qolishi mumkin. Bunday holatlarning oldini olish uchun pedagoglar milliy tarbiya mazmunini chuqur bilishi, zamonaviy metodlarni maqsadga muvofiq tanlashi va ularni dars mazmuniga mos ravishda qo‘llashi zarur. Mazkur muammolarni bartaraf etish uchun boshlang‘ich sinf o‘qituvchilarining kasbiy kompetensiyasini muntazam rivojlantirish, milliy qadriyatlar asosida ishlab chiqilgan sifatli o‘quv-metodik materiallar bilan ta’minlash, elektron ta’lim resurslarini takomillashtirish va fanlararo integratsiyani kuchaytirish muhimdir. Shuningdek, o‘qituvchilarning ilg‘or pedagogik tajribalarini ommalashtirish, seminarlar, ilmiy-amaliy konferensiyalar va metodik mashg‘ulotlar tashkil etish ham samarali natija beradi. Bunda har bir pedagog o‘z fanining mazmunidan kelib chiqib, milliy qadriyatlarni o‘quvchilarga yetkazishning eng maqbul usullarini tanlashi lozim.

Boshlang‘ich ta’limda milliy qadriyatlar va zamonaviy pedagogik texnologiyalar integratsiyasining yana bir muhim yo‘nalishi ta’lim mazmunini milliy madaniyat va tarixiy meros bilan boyitishdir. O‘quv dasturlari va darsliklarda xalqimizning boy ma’naviy merosi, milliy me’morchilik, xalq amaliy san’ati, adabiyoti, musiqasi, urf-odatlari va an’analariga oid materiallardan foydalanish

o‘quvchilarda milliy g‘urur va iftixor tuyg‘ularini rivojlantiradi. Bunda milliy qadriyatlarni faqat bayramlar yoki alohida ma’naviy-ma’rifiy tadbirlar bilan cheklab qo‘ymasdan, barcha fanlar mazmuniga izchil singdirish maqsadga muvofiqdir. Shundagina milliy tarbiya ta’lim jarayonining ajralmas tarkibiy qismiga aylanadi.

Shuningdek, boshlang‘ich ta’limda milliy qadriyatlarni o‘rgatishda ona tilining ahamiyatini alohida ta’kidlash zarur. Til millatning ma’naviy boyligi, tarixiy xotirasi va madaniy merosini avloddan avlodga yetkazuvchi asosiy vositadir. O‘quvchilarning ona tilida to‘g‘ri va ravon so‘zlashi, nutq madaniyatiga rioya qilishi, xalq og‘zaki ijodi va adabiy meros namunalarini o‘rganishi ularning milliy o‘zligini anglashiga yordam beradi. Zamonaviy ta’lim texnologiyalari orqali o‘quvchilarning nutqiy kompetensiyasini rivojlantirish, matnlarni tahlil qilish, fikrni izchil ifodalash va muloqot madaniyatini shakllantirish imkoniyatlari yanada kengayadi. Milliy qadriyatlar asosida tashkil etilgan ta’lim jarayoni o‘quvchilarda vatanparvarlik tuyg‘usini ham rivojlantiradi. Vatanparvarlik faqat Vatan haqida bilimga ega bo‘lish emas, balki uning tarixini, madaniyatini, tilini, tabiiy boyliklarini va xalqining ma’naviy merosini qadrlash, yurt ravnaqi uchun mas’uliyatni his etishdir. Boshlang‘ich sinf o‘quvchilarida bu tuyg‘uni shakllantirish uchun ularning e’tiborini Vatanimizning tarixiy obidalari, buyuk allomalari, zamonaviy yutuqlari va milliy an’analariga qaratish lozim. Bunda o‘quvchilarga o‘z yurti bilan faxrlanish, uning kelajagiga daxldorlik hissini anglash va jamiyat hayotida faol ishtirok etishning ahamiyati tushuntiriladi. Shu nuqtayi nazardan, milliy qadriyatlar va zamonaviy pedagogik texnologiyalar integratsiyasi boshlang‘ich ta’limning mazmuniy va metodik jihatdan takomillashuviga xizmat qiluvchi muhim pedagogik jarayon hisoblanadi. Ushbu integratsiya orqali ta’limning bilim berish, tarbiyalash va rivojlantirish vazifalari o‘zaro uyg‘unlashadi. O‘quvchilar milliy merosimizni o‘rganish orqali ma’naviy ildizlarini anglaydilar, zamonaviy texnologiyalar asosida esa mustaqil izlanish, axborotni tahlil qilish, ijodiy va tanqidiy fikrlash, muloqot qilish hamda hamkorlikda faoliyat yuritish ko‘nikmalarini rivojlantiradilar. Natijada

milliy o‘zlikni anglagan, zamonaviy bilim va ko‘nikmalarga ega, ijtimoiy hayotda faol ishtirok etishga tayyor shaxsni tarbiyalash imkoniyati kengayadi.

Xulosa.

Xulosa qilib aytganda, boshlang‘ich ta’limda milliy qadriyatlar va zamonaviy pedagogik texnologiyalar integratsiyasi barkamol avlodni tarbiyalashning muhim shartlaridan biridir. Milliy qadriyatlar ta’limning ma’naviy asosini tashkil etsa, zamonaviy pedagogik texnologiyalar ushbu qadriyatlarni o‘quvchilarga samarali yetkazishning metodik imkoniyatlarini yaratadi. Ularning o‘zaro uyg‘unligi o‘quvchilarning bilim saviyasi, ma’naviy dunyosi, axloqiy qarashlari va ijtimoiy kompetensiyalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu bois boshlang‘ich sinf o‘qituvchilari ta’lim jarayonida milliy qadriyatlarni izchil va maqsadli ravishda qo‘llashi, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni esa o‘quvchilarning yosh xususiyatlari va ta’lim maqsadlariga muvofiq tanlashi zarur. Zero, milliy ildizlariga sodiq, zamonaviy bilim va tafakkurga ega avlodni tarbiyalash mamlakatimiz kelajagi va jamiyat taraqqiyotining muhim omilidir.

Foydalanilgan adabiyotlar.

O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. – Toshkent: O‘zbekiston, 2023.

O‘zbekiston Respublikasining “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonuni. O‘RQ-637, 2020-yil 23-sentabr.

Mirziyoyev Sh.M. Yangi O‘zbekiston strategiyasi. – Toshkent: O‘zbekiston, 2021.

Avloniy A. Turkiy guliston yoxud axloq. – Toshkent: O‘qituvchi, 1992.

Azizxo‘jayeva N.N. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. – Toshkent, 2006.

Ishmuhamedov R.J., Abduqodirov A., Pardaev A. Ta’limda innovatsion texnologiyalar. – Toshkent: Iste’dod, 2008.

Hasanboyev J., To‘raqulov X., Haydarov M., Hasanboyeva O. Pedagogika fanidan izohli lug‘at. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2009.

Mavlonova R.A., To‘rayeva O.T., Holiqberdiyev K.M. Pedagogika. – Toshkent: O‘qituvchi, 2001.

Tolipov O‘., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalarning tatbiqiy asoslari. – Toshkent: Fan, 2006.

Slastenin V.A., Isaev I.F., Shiyanov E.N. Pedagogika. – Moskva: Akademiya, 2002.

O‘zbekiston Respublikasi boshlang‘ich ta’lim fanlari bo‘yicha davlat ta’lim standarti va o‘quv dasturlari.

O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta’limi vazirligining boshlang‘ich ta’limga oid metodik tavsiyalari.